

“A la vida real no trobes res escrit en lletra lligada”

Una escola que no ensenya cal·ligrafia defensa la seva opció educativa

ALBERT SOLÉ / ELISABET ESCRICHE
RUBÍ/BARCELONA

A Catalunya hi ha poques escoles que hagin decidit renunciar a la cal·ligrafia quan arriba el moment d'ensenyar a escriure els nens i nenes com una opció educativa. Una és l'Escola del Bosc de Rubí. “L'escola és molt nova [del 2010] i quan vam decidir com volíem ensenyar, una de les coses que ens vam plantejar era si valia la pena ensenyar als alumnes la lletra lligada”, explica la seva cap d'estudis, la Bel Martín. “A la vida real no hi ha res escrit en lletra lligada, i a ningú se li acudeix presentar qualsevol treball o document oficial escrit a mà, per tant creiem que no cal perdre el temps amb la cal·ligrafia”, afegeix. A l'Escola del Bosc comencen a aprendre a llegir i escriure amb les lletres de pal majúscules i després ja passen a les lletres d'impremta, és a dir, amb la lletra amb què estan escrits els llibres. “És una decisió que vam prendre després d'un debat intens i d'haver-nos informat bé. Al darrere hi ha moltes hores de reflexió”, recorda la Bel Martín. Per ella, quan una escola fa una cosa perquè *així és com s'ha fet tota la vida*, “malament”.

L'equip directiu del centre hi va arribar després d'experiències prèvies en altres escoles i tenien molt clar què volien fer i què no. “Quan els nens ja han après lletra lligada, de cop passen a llegir els llibres que només estan escrits en lletra de pal i és un xoc per a ells: de cop veuen que el que han après a escriure no és igual que el que llegeixen i poden pensar que ho fan malament, i frenen la seva progressió”. Quan l'ARA va entrar en una classe de segon d'aquesta escola, hi havia alumnes llegint llibres amb lletra d'impremta, no lligada, cosa que no és habitual en nens i nenes de 7 anys, com va explicar la seva professora.

Sinònim de bona lletra?

“Volem que els nens s'expressin i no tinguin por d'escriure, i tot i que no els ensenyem cal·ligrafia, sí que els ensenyem que facin una lletra que s'entengui i clara”, recorda la cap d'estudis, que es pregunta: “¿Tots els adults que hem après a escriure amb cal·ligrafia fem ara bona lletra? Oï que no?” La Bel Martín explica que hi ha escoles que perden moltes hores fent fer cal·ligrafia a nens que tenen mala lletra, sense pensar que potser el que els passa és un altre problema, com de mobilitat al canell o de falta de pols, que s'han de solucionar d'una altra manera.

La cap d'estudis de l'Escola del Bosc admet, però, que hi ha molts pares de l'escola que els costa entendre que no aprenguin a escriure

amb cal·ligrafia. “Hi ha pares que volen que els seus fills aprenguin a l'escola el mateix que van aprendre ells, amb l'escriptura i amb moltes altres coses”. L'Escola del Bosc no només és innovadora en el tema de l'escriptura, sinó també és de les escoles que no fan servir llibres de text, per exemple.

Alumnes sense traça fina

Alguns instituts de secundària asseguren que hi ha “diferències” entre els alumnes que han après cal·ligrafia a l'escola i els que no. “Va més enllà d'escriure, comporta treballar la traça fina”, adverteix el director de l'IES Montserrat de Barcelona, Aleix Gabarró. El projecte educatiu del centre, que té 820 alumnes entre ESO i batxillerat, inclou que l'alumnat adquireixi aquesta competència. “És important per al seu desenvolupament artístic i també per a la seva incorporació al món laboral, en llocs de treball relacionats

amb el dibuix o el muntatge de peces petites”, explica el director.

En els últims anys el centre ha detectat que l'alumnat ha empitjorat en expressió i comprensió escrita i lectora. “Han deixat de llegir textos llargs”, diu el director. Gran part de culpa d'aquest nou context el tenen les noves tecnologies. Xarxes socials com Twitter o aplicacions com WhatsApp han provocat que els joves escriguin i llegeixin textos curts. “La seva capacitat de redacció es complica”, puntualitza el director. Per minimitzar la situació, el centre va contrarestar la irrupció de les noves tecnologies a les aules amb un pla de lectura. “L'alumne millora l'expressió lectora i alhora s'endinsa en el món de la literatura”, detalla. El pla també es du a terme a les escoles de primària que nodreixen d'alumnes l'institut. “El treball conjunt millora els resultats”, conclou el director de l'IES Montserrat. —

La lletra de pal serà l'única que s'ensenyarà a les escoles finlandeses a partir del curs 2016-2017. El temps que dedicaven a l'aprenentatge de la lletra lligada el destinaran a mecanografia.

CRISTINA CALDERER

funció dels resultats l'aprenentatge de l'escriptura: “El que hem de fer és copiar la situació autoavaluadora, no el sistema, perquè si no els funciona, ells el corregiran”.

Segons el coordinador del grau d'educació infantil de Blanquerna-URL i especialista en tecnologia de l'educació, Miquel Àngel Prats, els alumnes “inverteixen” massa hores fent cal·ligrafia. “Cal dedicar més temps a la gestió de les emocions i a l'expressió corporal i oral”, adverteix. Prats és partidari de “mirar” les polítiques educatives d'altres països però discrepa d'agafar un model i “transferir-lo”: “S'ha de fer una reflexió profunda d'on s'ha d'invertir el temps en educació infantil i plantejar quina presència tecnològica ha de tenir el model educatiu català”. En aquest debat hi ha dos elements clau: el lideratge de l'equip directiu i el del pedagògic. Segons Prats, el primer ha de teixir el “full de ruta” i el segon, a banda de tenir els coneixements, ha de ser un gran comunicador i orientador perquè és l'únic que coneix la particularitat de cada alumne. “¿Cal que els nens a P-5 facin lectura i escriptura o és una destresa que es pot allargar en el temps?”, es pregunta. El debat segueix obert. —

La irrupció de les noves tecnologies a les escoles ha fet modificar els mètodes d'aprenentatge de l'escriptura. CRISTINA CALDERER